

Inhoud

Inleiding 9

1 **Waarom video's maken met je smartphone?** 15

Waarom de smartphone? 18

Welke video's niet? 22

Soorten video's 23

2 **Wat heb je nodig om te kunnen beginnen?** 27

Vliegtuigstand 28

Hitte en kou 28

Maak je lens schoon 29

Veiligheid 29

Instellingen 30

Waarmee film je? 32

Overzicht van apps om mee te filmen 34

iPhone of Android? 34

Voordelen iPhone 34 | Nadelen iPhone 35 | Voordelen Android 35

Nadelen Android 35

Multitasking 36

Basic gear: je basisuitrusting 37

Microfoons 38 | Microfoon in beeld 39 | Powerbank 40

Mijn eigen set 41

Gimbal? 42

Next level! 43

Groter statief 43 | Lampen en microfoons 44 | Duurzaamheid 46

Waar koop ik gear? 47

3 De basisbeginselen van video 49

Community 49

Wat wil de kijker? 51 | Weggegooid geld 52

Platform 52

Alle platformen op een rij 53 | Verticaal of horizontaal 53

Duur van de video 56 | Meerdere platformen? 57

Van wiebelvideo naar strak beeld 57

Stabiliteit 58 | Licht 59 | Geluid 59

Videoplan 60

Video = shots + quotes 62

Sprekers maken de video 62

Denken in shots 64

Creatieve beelden 65 | Het begin en einde van je video 67

Call-To-Action (CTA) 67

De 5-shot-regel 68

Overige shots 72

Locatie 74

Make-up en kleding 75

Gebruik make-up 75 | Kledingadvies 76

Houd je aan de wet 77

4 Video's maken 81

Sprekers in beeld 81

De YouTube/vlog-manier 82 | Het journalistieke interviewshot 83

Camerabewegingen 85

Loop naar je onderwerp 86 | Blijf alert op veranderingen 87

Compositie en de regel van derden 87

Interviewen 90

Korte antwoorden 91

Plan versus realiteit 93

Snelheid 94

Stories op sociale media 94

Reels 97 | *Wat is het verschil tussen een story en een reel?* 98

Hoe maak je een story? 98 | *300 views per etmaal* 99

5

Film jezelf: vloggen 103

Drempel overwinnen 103

Soorten vlogs 106

Jezelf filmen 106

Grote camera 107 | *Samenwerken* 108 | *Tegen de camera praten* 109

Help, ik wil niet in beeld! 110

6

Monteren: het betere knip- en plakwerk 113

Letterlijk knippen in film 114

Je eerste montage 115

Muziek 118

Ondertiteling 119

Meerlaagse montage 121

Apps, apps en nog eens apps 123

Snelle montage 124 | *Gevorderde montage* 127 | *Video opslaan* 128

Doe dit nooit! 128 | *Andere apps die ik regelmatig gebruik* 129

Eerste hulp bij problemen 130

Monteren als een pro 131

1. Niet chronologisch 131 | *2. Sterk starten* 132

3. Geen praatje-plaatje 132 | *4. Kort, korter, kortst* 133

5. Mensen maken de video 133

Vormgeving 135

Desktop- of laptopmontage 136

7**Je video online plaatsen** 139

Algoritmes 139

Omslag en eerste shot 142 | *Tijdstip* 143 | *Tekst* 144 | *Kijktijd* 144

Tags 145 | *Inhoud telt* 146

Richtlijnen per platform 149

8**Oefenen en je eigen format ontdekken** 155

Interactie en betrokkenheid 156

Eigen stijl 159

Content batchen 160

Tien videoformats die bijna altijd werken 162

Humor 165

9**Trends in smartphonevideo** 169

Live video 169

User generated content 172

UGC in onderwijs en zorg 174 | *Vinger aan de pols* 174

Content bewaren en hergebruiken 175

Technische trends voor 2022 en verder 176

Apps 177 | *AR en VR* 177 | *AI en montage* 178

Draagbare camera's 178 | *360 graden rondom* 179

Persoonlijke video's 179

B**Bijlage: Handige checklists** 181**D****Dankwoord** 185**R****Register** 187

Inleiding

Mijn iPhone gebruiken als tv-camera? Zou dat mogelijk zijn? Na een lange loopbaan bij de televisie ontdekte ik in 2014 een nieuwe manier om video's te maken die zonder twijfel mijn hele carrière op z'n kop heeft gezet. Ik leerde mijn telefoon te gebruiken als een professionele camera.

Omdat ik altijd met grote tv-camera's had gewerkt, was deze manier van werken voor mij revolutionair. Het was snel, lichtgewicht en laagdrempelig. Tot mijn verbazing was het niet alleen mogelijk om professionele video's te maken met mijn iPhone 5s, die video's werden zelfs probleemloos op televisie uitgezonden! Alles wat ik jarenlang met een heel team had gedaan, kon ik plots solo met mijn telefoon. Niemand had door dat er een mobieltje was gebruikt. Bijkomend voordeel was dat geïnterviewden veel relaxter voor m'n camera verschenen en ik hierdoor mensen voor de camera kreeg die dat normaliter niet wilden of durfden. In Hilversum was ik de eerste verslaggever die op deze manier werkte. In de journalistiek heet dit *MoJo*, kort voor 'mobiele journalistiek', waarbij je als journalist zelf filmt, monteert én publiceert met je smartphone. Vanaf dat moment wist ik: ik ben MoJo.

Ik was toen als verslaggever in dienst bij KRO-NCRV en mijn collega's vonden mijn nieuwe manier van werken heel interessant. Al snel gaf ik pre-

sentaties bij andere omroepen en bij gemeenten en bedrijven. Ik bezocht internationale congressen en was in 2016 zelfs spreker op een congres in Dublin waar vijfhonderd mobiele filmers bij elkaar kwamen. Datzelfde jaar besloot ik voor mezelf te beginnen en fulltime trainingen te geven. Ik heb mijn focus toen ook verlegd van televisie naar online, omdat ik de interactie met de kijker bij het maken van online video's ontzettend interessant vind. Bij televisie was ik als maker vooral aan het zenden (al kreeg ik soms een heuse brief van een kijker), terwijl mijn doel bij het maken van online video's altijd interactie is. Ik wil de kijker inspireren en in beweging brengen. Het liefst wil ik dat hij of zij ook reageert op mijn video.

Het is sinds de start van mijn bedrijf Geertje Algera Media in 2016 mijn missie om zoveel mogelijk mensen en organisaties te leren hoe ze met hun mobiele telefoon echte verhalen kunnen vertellen. Ik combineer hierbij mijn ervaring als tv-journalist bij programma's als *De Wandeling*, *Debat op 2* en *De Reünie* met mijn ervaring als videomaker voor sociale media. Inmiddels hebben al meer dan vierduizend mensen mijn training gevolgd en heb ik gesproken op journalistieke congressen in binnen- en buitenland.

Het leukste aan het geven van trainingen vind ik de diversiteit aan mensen! Van een rioleringsmedewerker tot een longarts, van een zilversmid tot een communicatiemedewerker. Het is fantastisch als ik kwartjes zie vallen tijdens de training: "Oh, ik kan shots maken, deze shots achter elkaar zetten met muziek en dan heb ik een video!" De kracht van video blijkt vaak als mensen hun eerste video online zetten. Ze krijgen dan veel positieve reacties, duizenden views en bereiken hun doel. Een video kan bijvoorbeeld ingezet worden om een belangrijke boodschap te communiceren, nieuwe medewerkers te vinden, producten te verkopen of om online zichtbaarheid te vergroten.

Als je geheugen vol zit, dan gaan apps crashen. Bij een Android-toestel is het meestal wel mogelijk om geheugen bij te plaatsen. Kom je geheugen tekort? Dan is het altijd mogelijk om met een cloud te werken (zoals iCloud), maar zelf vind ik het fijn om de shots gewoon op mijn telefoon te hebben staan.

Een gimbal (een smartphonehouder met ingebouwde stabilisatie), een rig (frame om je smartphone, waaraan je dingen kunt bevestigen), een lamp of een groot en zwaar statief zijn zeker niet nodig om te starten. Als je wel direct naar een professioneler niveau wilt, dan geef ik je aan het einde van dit hoofdstuk enkele suggesties.

Vliegtuigstand

First things first. Zet je telefoon op de vliegtuigstand als je een video gaat maken. Dat heeft twee voordelen: het spaart je batterij en zorgt ervoor dat je tijdens het filmen niet gestoord wordt door inkomende berichtjes. Zelfs al heb je je geluid uitstaan, dan nog kunnen inkomende appjes en telefoontjes de opname verstoren. Vliegtuigstand dus.

Als je een video gaat maken, is het belangrijk dat de batterij van je telefoon helemaal is opgeladen.

Zorg er ook voor dat je je batterij zoveel mogelijk spaart, want met een lege batterij kun je simpelweg niet meer filmen. Video's maken kost veel energie en je batterij loopt dus snel leeg. Ook hiertegen helpt de vliegtuigstand.

Hitte en kou

De batterij van je smartphone kan niet goed tegen hitte of kou. Film je dus in extreme omstandigheden, het vriest of er is een hittegolf, bereid je dan goed voor, want je telefoon kan uitvallen. Ik heb een keer een reportage gemaakt over Hot Yoga (yoga in een ruimte van 40°) en na een kwartiertje viel mijn telefoon uit – ik moest 'm eerst laten afkoelen. Ik weet ook dat live video's

zijn onderbroken omdat mensen op een warme zonnige plek aan het filmen waren. Er zijn isolerende en thermische hoesjes te koop om je telefoon te beschermen tegen de kou. Tegen de hitte helpt de vliegtuigstand iets.

Maak je lens schoon

Maak voor iedere opname je lens schoon. Ik heb zelf nogal eens vingerafdrukken of zelfs make-upresten op mijn lens zitten. Gewoon vuil of vocht is ook mogelijk. Dat is echt de horror voor je shots – ze worden onscherp of je ziet letterlijk vlekken in je shot. Ik heb geen speciaal lenzendoekje bij me, maar maak de lens altijd schoon met een zacht stukje kleding. Een stevig hoesje voor je telefoon en een screenprotector zijn ook een must. Neem geen bookcase, maar een hoesje zonder flap.

Veiligheid

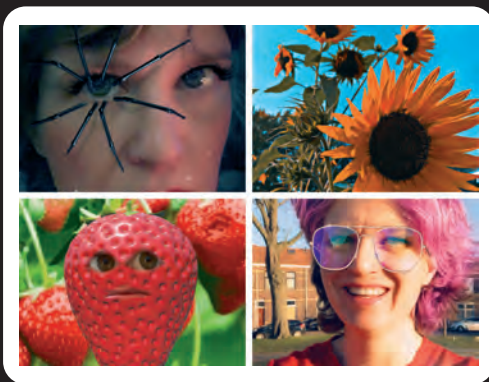
Denk ook na over de veiligheid van je telefoon en de beelden. Ik stapte ooit met actrice Monic Hendrickx in een bootje om video-opnames te maken. Mijn grootste angst was dat mijn telefoon in het water zou vallen. Ik zei tegen Monic: “Eén dingetje: ik mag wel in het water vallen, maar mijn telefoon absoluut niet.” En ik meende het. Ik was liever zelf in de Amstel gevallen dan dat ik m'n telefoon was verloren. Zorg dat je regelmatig back-ups maakt van je beelden. En als je meerdere dagen filmt, dan is het ordenen van je beelden cruciaal. Dat weet ook documentairemaker Marijke Schonewille.

“Je moet echt goed nadenken over het opslaan en organiseren van al je shots. Ik had voor mijn documentaire bijvoorbeeld materiaal van 24 draaidagen. Ik had twee externe schijven van 4 terabyte. Elk shot kreeg een datum, naam en nummer. Gestructureerd werken is essentieel, anders kom je er niet meer uit tijdens je montage.”

– Marijke Schonewille, documentairemaker en eigenaar iFilm

Hierdoor krijg je een grappig heen-en-weer-effect, bijvoorbeeld van iemand die zijn of haar handen in de lucht steekt. Een *hyperlapse* is een video die versneld wordt afgespeeld. Nadat je een video hebt opgenomen met de hyperlapsefunctie of -app (iPhone) kun je de mate van versnelling kiezen. Automatische stabilisatie wordt altijd toegepast, zodat je een strak resultaat krijgt. Probeer dit maar eens op een drukke locatie (zet je telefoon enkele minuten op een statief) of film als bijrijder vanuit een voertuig.

PRO TIP. Voor de crea-bea's: neem je video op in Snapchat. In deze app zitten digitale lenzen ingebouwd. De Snapchat-lenzen zijn ongevenaard en ik vind regelmatig echte pareltjes. Het kunnen subtiele lenzen zijn, zoals een kleurenfilter of een lens met een grove korrel, maar ook heftige lenzen met dieren en kunstzinnige effecten. Ik gebruik de app in dit geval alleen om te filmen, niet om video's te publiceren op het platform. Na de opname sla ik mijn video op en gebruik die vervolgens in de montage. Hetzelfde is mogelijk met Instagram Stories. Retrofilters en augmented reality, maar ook gezichtsfilters met een perzikhuidje en volle lippen, vrijwel alles is te vinden. Let op: de betreffende lens moet natuurlijk wel bij jouw verhaal en organisatie passen.

Met lenzen kun je in Snapchat speciale effecten toepassen op je video

Microfoons

Een *dasspeldmicrofoon* is een kleine microfoon die op de kleding wordt gespeld. Deze microfoon heeft een snoertje dat je rechtstreeks in je smartphone plukt. Vandaar dat het ook wel een *lavalier*-microfoon wordt genoemd. Het geluid komt dus als het ware rechtstreeks in je telefoon terecht. Beetje gek idee misschien, maar je zit dus met een snoertje vast aan de spreker die je wilt opnemen. Ik heb dat zelf nooit als hinderlijk ervaren, maar het is de eerste paar keer misschien wel even wennen. Zo'n dasspeld levert kraakhelder geluid zonder achtergrondgeluiden. Je hoeft de microfoon niet in te stellen, maar doe wel altijd een testje. De microfoon mag niet te ver van de mond zitten (niet verder dan je met uitgestrekte duim en pink kunt overbruggen). Speldmicrofoons zijn uitermate geschikt voor het opnemen van stemgeluid, dus geschikt voor interviews of spraak op camera. Door het kleine formaat is deze microfoon vrij onopvallend. De geluidskwaliteit is een stuk beter dan bij de interne microfoon van je telefoon. De lengte van het snoertje varieert van één tot vijf meter. Wil je extra afstand houden of meer bewegingsruimte, dan zijn er verlengsnoertjes beschikbaar.

Let op de aansluiting van je dasspeldmicrofoon. De meeste hebben een 3,5 mm mini-jack-aansluiting (koptelefoonaansluiting), maar veel nieuwe smartphones hebben geen koptelefoonaansluiting meer. In dat geval kun je een verloopstukje gebruiken om de microfoon aan te sluiten. Voor de iPhone geldt dat sinds de iPhone 7 toen Apple de lightning-aansluiting introduceerde. Het gebruik van een verloopje levert geen kwaliteitsverlies op. Er zijn ook dasspeldmicrofoons te koop die al een lightning-aansluiting hebben. Helaas zijn die wel wat prijziger. Wil je een goedkope merkmicrofoon,

Engels wordt het daarom een *shotgun* microfoon genoemd. Je neemt het geluid op waar je microfoon op is gericht, maar grote afstanden kun je er niet mee overbruggen. Een andere optie is een draadloze microfoon. Draadloze microfoons werken met een zender en een ontvanger. De ontvanger is bevestigd aan je telefoon of klem, de zender bevestig je aan jezelf of aan de spreker in je video. Ik heb zelf een draadloze set van Røde Wireless Go en dat is echt een geweldige set. Je kunt de Wireless Go kopen met een of twee ontvangers – een voor de geïnterviewde en een extra microfoon voor de interviewer.

Een andere optie is een handmicrofoon, die wordt ook veel gebruikt bij nieuws- en actualiteitenprogramma's. Het is een grote microfoon en je kunt er eventueel een plopkap bij bestellen met het logo van je organisatie. Het geluid is over het algemeen zeer goed en professioneel. Bijkomend voordeel is dat je als interviewer wat meer controle hebt over de lengte van een antwoord. Je kunt iemand onderbreken door de microfoon naar je toe te halen en een nieuwe vraag of een vervolgvraag te stellen. Als je zo'n microfoon gebruikt, dan moet je telefoon bijna wel op een statief staan. Je smartphone vasthouden en tegelijk de microfoon heen en weer bewegen levert gegarandeerd een heel rommelig beeld op.

Een voorbeeld van een shotgun microfoon

De zender (r) en ontvanger (l) van de Røde Wireless Go

Een voorbeeld van een plopkap

een videoplan. Het videoplan (zie het kader hierna) helpt je om vooraf al goed na te denken over je video en eventuele problemen te tackelen. Ieder kwartier dat je in de voorbereiding stopt, zal in de montage zeker een uur tijd schelen. Hoe uitgebreid je die planning doet, verschilt per persoon. Ik ben meestal een halfuurtje bezig met een videoplan. Sommige mensen werken met post-its, anderen schrijven het hele plan uit op papier met tekeninnetjes erbij en al (storyboard). Ik typ meestal een lijstje met alle dingen die ik niet moet vergeten op m'n laptop, langer dan één A4 is het zelden.

Gebruik de voorbeeldvragen hierna als basis voor je plan en houd in gedachten dat het geen keurslijf mag worden. Het plan is niet in beton gegoten: quotes hoeven niet letterlijk zo gezegd te worden en er moet genoeg ruimte zijn voor spontaniteit.

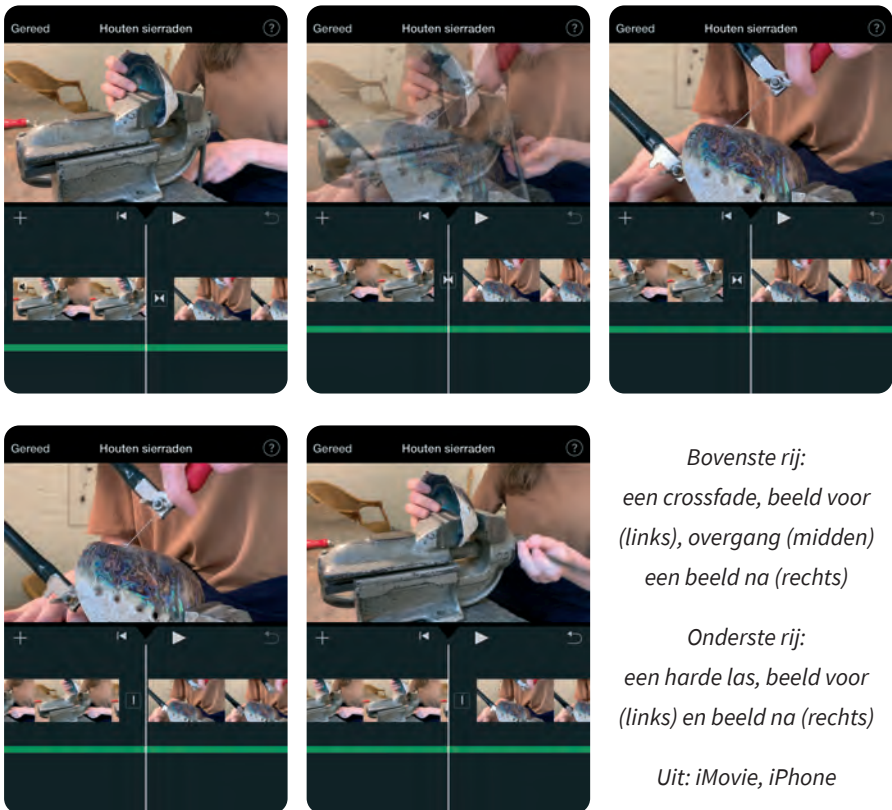
Voorbeeldvragen videoplan

- Wat is het verhaal van mijn video in maximaal twee zinnen?
- Wie is mijn community? Hoe raak ik die community?
- Via welk platform ga ik de video verspreiden? Ik ga dus horizontaal/verticaal filmen.
- Wie is de belangrijkste spreker – jijzelf of iemand anders? En waar spreek ik hem/haar?
- Wat gaat je spreker in grote lijnen zeggen? Wat zijn de ideale quotes?
- Welke shots moeten er gemaakt worden? Wat is interessant om te filmen?
- Moet ik bepaalde shots met een andere app opnemen, in slow motion of versneld? Zijn er andere creatieve apps die ik kan gebruiken?
- Welke muziek past bij het onderwerp? Muziek ondersteunt gevoel.

Vormgeving

Ik zie dat mensen nogal eens losgaan met PowerPoint-achtige vormgeving. Fancy overgangen tussen shots, gekke lettertypes en muziek die totaal niet past en ook nog eens veel te luid is waardoor de quotes onverstaaanbaar zijn. Een andere ergernis zijn crossfades. Vooral bij mensen die in iMovie monteren zie ik veel van dit soort overgangen. Een *crossfade* is een vloeiende overgang tussen twee shots die iMovie standaard gebruikt. Mooier is om een zogeheten *harde las* te gebruiken, waarbij de shots zonder overgang achter elkaar staan. Een harde overgang betekent ook dat monteren moeilijker is, omdat jij als maker er zelf voor moet zorgen dat de shots goed in elkaar overlopen. Zit een montage vol met crossfades, dan weet ik: hier is een amateur aan het werk die alles aan elkaar probeert lijmen met laffe fades.

*Bovenste rij:
een crossfade, beeld voor
(links), overgang (midden)
een beeld na (rechts)*

*Onderste rij:
een harde las, beeld voor
(links) en beeld na (rechts)*

Uit: iMovie, iPhone

Richtlijnen per platform

Omdat ieder platform z'n eigen regels heeft, geef ik nog een paar losse tips per platform.

LinkedIn. Dit zakelijke platform is mijn grootste kanaal. Zonder LinkedIn had ik mijn bedrijf niet kunnen opbouwen. Het draait op LinkedIn om het inspireren van anderen. Helaas zie ik veel posts die totaal niet inspireren. Wil je op LinkedIn viral gaan en succes hebben, dan moet je je volgers iets waardevols geven. Ben je zakelijk succesvol, vertel dan hoe je dat bereikt hebt. Deel niet alleen dat je succes hebt, want dan ben je in Nederland al snel een opschepper en laten we eerlijk zijn, dat is ook totaal oninteressant. LinkedIn is de uitgelezen plek om je als expert te profileren op jouw vakgebied. Korte, leerzame of inspirerende video's doen het erg goed op dit platform.

- Tags: personen, bedrijven en hashtags, wel met mate
- Tech: 3 seconden tot 10 minuten, horizontaal, verticaal of vierkant

Facebook. Vroeger vooral een vriendennetwerk, tegenwoordig meer een plek voor verschillende community's om elkaar te ontmoeten en informatie en inspiratie uit te wisselen. Deze community's verzamelen zich in Facebook-groepen. Het kan zeer interessant zijn om een video in zo'n groep te plaatsen. Ook kun je (net als op Instagram) je favoriete bedrijven, merken, media en mensen volgen. Het is een breed platform, geschikt voor nieuws, entertainment, vlogs, product- en eventvideo's. Voor veel 50-plussers onmisbaar in hun dagelijkse rondje op sociale media.

- Tags: geen hashtags, tag wel personen, bedrijven en locaties
- Tech: alle formaten zijn welkom

Instagram. Dit platform begon als een fotoplatform om je foto's te bewerken (met filters) en met vrienden te delen. Inmiddels is Instagram behoorlijk uit de kluiten gewassen en zet het meer in op video's dan op foto's met Instagram Stories, Instagram TV (voor langere